

A MENNYISÉGTAN-TERMÉSZETTUDOMÁNYI HAZAI SZAK-
IRODALOM 1887-ben.

Összeállították: *Dr. Koch Ferencz és Dr. Benkő Gábor.*

A) Mennyiségtan, mennyiségtani-természettan
és csillagászat.

a) Mennyiségtan és mennyiségtani természettan.

A m. tud. akadémia kiadványai. I. Értekezések a matematikai tudományok köréből, a III. osztály rendeletéből szerkeszti *Szabó József* osztálytitkár. XIX. kötet. 1. *König Gyula*: A dinamika alapegyenleteinek jelentéséről. I. Előzetes megállapítások. II. Néhány új mechanikai fogalom levezetése. III. A mozgás alaptörvényei. 1. sz. 1—43 l. 30 kr. — II. Matematikai és természettudományi Értesítő, szerkeszti *König Gyula*. V. kötet. 1886/87. 1. *Kürschák József*: A körbe beirt és a kör körül irt sokszögekről. 5. füz. 153—160 l. 2. *Sztoczek József*: A meleg forrásvizek lehűtése földalatti csatornában. 7. füz. 211—221 l. 4. *Dr. Kövesligethy Radó*: A szagatott spectrumok elmélete. 8—9 füz. 224—225 l. 4. *Vályi Gyula*: A négyzetes alakok tanához 8—9 füz. 226—229 l. 5. *Dr. Kövesligethy Radó*: Lockyer spectrál módszerének elmélete és a spectralvonalak rokonságáról. 8—9 füz. 253—255 l.

Mathematische- und naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn, redigirt von *J. Fröhlich*. IV. Band. 1. *Dr. Julius Vályi*: Mehrfach perspective Tetraeder. Zur Lehre der perspectiven Tetraeder. 1—6 l. 2. *Dr. R. v. Kövesligethy*: Theorie der kontinuierlichen Spectra. 9—10 l. 3. *Dr. Ludwig Gruber*: Untersuchungen mit einem $\frac{3}{4}$ -sec. Revisionspendel und Bestimmung der Schwere in Budapest. 1. Vorbemerkungen. 2. Einrichtung der Beobachtungen. 3. Messung der Scheidendistanzen. 4. Ueber die Lage der Schwerpunkten der Pendelstange. 5. Beobachtung der Schwingungsdauer. 6. Ableitung der Länge des einfachen Secunden-Pendels. 7. Zusatz. 161—196 l.

Természettudományi Közlöny. Kiadja a m. kir. természettudományi társulat. Szerk. *Szily Kálmán, Fodor József és Paszlavszky József*. XIX. kötet. Budapest. 1. *Szily Kálmán*: A nehézség Budapesten. 34—37 l. 2. *Heller Ágost*: Philosophiae naturalis principia mathematica. 49—61 l.

Orvos-természettudományi Értesítő. XII. évf. II. Természettudományi szak. Kolozsvár (1887). 1. *Dr. Farkas Gyula*: A Galilei-féle távcső látóterének elmélete és hármas decentrálás alkalmazása a kettős látócső hibáinak reducálására. 273—298 l. — *Ugyanez* német kivonatban. 362—365 l.

Programm értekezések az 1886—87-ik évi gymnasiumi és reáliskolai értesítőkből. 1. *Ferenczi József*: A Hamilton-féle quaternio-számítás elméletének elemei. Nyitrai kath. főgymn. 5—52 l. 2. *Illés Gyula*: A 3-ad rendű vonalokról, a 3-ad rendű ellipsis centralis ábrázolásával. Hódmező-vásárhelyi ev. ref. főgymn. 3—12 l. 3. *Ormay Lajos*: Az inductio az algebrai analysisben. Budapesti ág. ev. főgymn. 1—29 l. 4. *Szalay István*: A null és a végtelen kicsiny. Szentesi közs. gymn. 3—14 l.

Önállóan. 1. *König Gyula*: Analizis. Bevezetés a matematika rendszerébe. I. kötet. Budapest. Eggenberger-féle könyvkereskedés (1887). 712 l. Ára 5 frt 60 kr.

b) Csillagászat.

A m. tud. akadémia kiadványai. I. Értekezések a matematikai tudományok köréből. XIII. köt. 1. *Konkoly Miklós*: 885 állócsillag spectruma. A déli öv átkutatásának III-ik része 0° -tól 15° -ig. Hora XII—XVIII. 3-ik sz. 1—35 l. — II. A m. tud. akadémia Értesítője. XXI. évf. 1887. *Gothard Jenő*: Csillagfényképzési tanulmányok. III-ik rész (kivonat) 1. sz. 12—14.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn IV. Band. 1. *N. v. Konkoly*: Mittheilungen der Sternwarte zu Ó-Gyalla. I. Beobachtungen der Sonnenoberfläche in der ersten Hälfte des Jahres 1885. II. Astrophysikalische Beobachtungen und Untersuchungen aus dem Jahre 1885. III. Sternschnuppen-Beobachtungen auf dem ungarischen Krongebiete im Jahre 1885. IV. Astrophysikalische Beobachtungen und Untersuchungen im Jahre 1885. V. Spectralbeobachtungen

von Fixsternen. VI. Kometen-Beobachtungen. Beobachtung der Nova Andromedae und Nova Orionis. VII. Photometrische Messungen. 217—232 l.

Természettudományi Közlöny. Budapest. XIX. köt (1887). 1. *Dr. Weinek László*: Kerguelen szigetén. 138—148 és 167—179 l. 2. *Lakits Ferencz*: A kettős csillagokról. 335—342 l. 3. *Braun Károly*: Az 1883—4-ik évi esthajnali tűneményről. 408—415 l.

Orvos-természettudományi Értesítő. XII. évf. Kolozsvár (1887). 1. *Schwab Frigyes*: Észleletek γ Aquilae csillag fényváltozásáról (IV. tábla). 35—54 l. 2. *Schwab Frigyes*: Néhány csillag fényváltozásáról. I. Mira o Ceti fényváltozása az 18⁸⁶/₈₇-ik évben. II. ζ' Orionis mellett levő Gore-féle változó csillagról. 313—317 l.

B) Természettan és légtünnett.

a) Természettan.

A m. tud. akadémia kiadványai. I. Értekezések a matematikai tudományok köréből. XIII. köt. 1. *Dr. Gruber Lajos*: A földnehézség meghatározása Budapesten 1885-ben. 1. sz. 1—38 l. II. Matematikai és természettudományi Értesítő. V. köt. 18⁸⁶/₈₇. 1. *Kruspér István*: Új szerkezetű szigorú mérleg. 3—4 füz. 70—82 l.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. IV. Band. 1. *Stephan v. Kruspér*: Die Uhren des Polytechnikums. 18—32 l. 2. *Dr. Baron v. Eötvös*: Über den Zusammenhang der Oberflächenspannung mit dem Molecular-Volumen. 33—44 l. 3. *Dr. E. Szilágyi*: Ein neues Mikrometer für den Augenspiegel. 62—65 l. 4. *Dr. Franz Lakits*: Die geographische Breite des Observatoriums am kön. Josefs-Polytechnikum. 101—117 l.

Természettudományi Közlöny. Budapest. XIX. köt (1887). 1. *Erdődi Imre*: Ujdonságok a Fizika köréből. 255—261 l. 2. *Pivány Ignác*: Háború és léghajózás. 290—296 l.

Programm-értekezések 1886—87-ről. 1. *Krüger Viktor*: Az elektromosság történetéből. Nagyvárad m. kir. áll. főreáliskola 7—19 l. 2. *Mihálcsik Bónó*: Az erő átalakulásairól. Nagybányai kath. főgymn. 3—43 l. 3. *Parragh Gedcon*: Természettani készülékek. Kecskeméti ev. ref. főgymn. 3—8 l.

b) Légtünettan.

Természettudományi Közlöny. Budapest. XIX. köt. (1887). Meteorologiai és földmágnassági följegyzések a magyar királyi központi intézetben, Budapesten, az 1887-ik év minden hónapjáról, minden egyes füzet utolsó lapján.

Természettudományi Füzetek. A délmagyarországi természettudományi társulat közlönye. Szerkeszti *Valló Vilmos*. V. köt. *Doroghi Ignác*: Meteorologiai észleletek Temesvártt 1886-ban. 112—126 l.

Verhandlungen und Mittheilungen des Siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften in Hermannstadt. XXXVII. Jahrgang. 1. *Ludwig Reissenberger*: Ueber die Kälterückfälle im Mai in Beziehung auf Hermannstadt und Siebenbürgen. 6—26 l. 2. *Adolf Gottschling*: Uebersicht der Witterungserscheinungen in Hermannstadt in dem Jahren 1885 und 1886. 115—140 l.

Programm-értekezések 1886—87-ről. 1. *Guist. Móricz*: Über die atmosphärische Ebbe und Fluth. Nagyszebeni ág. év. főgymn. és főreálisk. 1—21 l.

c) Vegytan.

a) Elméleti vegytan.

A m. tud. akadémia kiadványai. I. Matematikai és természettudományi Értesítő. V. köt. 18⁸⁶/₈₇. 1. *Dr. Hankó Vilmos*: A Carbolsav meggyörösödéséről. 7. füz. 195—199 l. II. A m. tud. akadémia Értesítője. XXI. évf. (1887). 1. *Dr. Koch Ferencz*: A zsírsorozatbeli diazovegyületekről. (Kivonat) 1. sz. 14—19 l.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. IV. Band. 1. *Dr. W. Hankó*: Über das Allylthiosulfo-Kohlensaurekalium. 91—94 l. 2. *Dr. Ludwig Ilosvay*: Chemische Vorlesungsversuche. 1. Synthese und Dissociation des Bromwasserstoffs. 2. Synthese und Dissociation des Jodwasserstoffs. 3. Bewegung der Gase. 240—246.

Vegytani Lapok. V. köt. (1887). 1. *Dr. Farkas Gyula*: Elmékedések a modern Chemia némely hypothesisi és theoriái körül. 49—65 l. 2. *Fabinyi R.* és *Gáspár J.*: Az Asaronról. (IV.) 65—81 l.

b) Elemző vegytan

A m. tud. akadémia kiadványai. I. Matematikai és természettudományi Értesítő. V. köt. 18⁸⁶/₈₇. 1. *Dr. Asboth*

Sándor: Új módszer a keményítő quantitativ meghatározására. 3—4 füz. 83—87 l. 2. *Than Károly*: A Tata-tóvárosi főforrás chemiai vizsgálata. V. füz. 142—152 l. 3. *Wartha Vincze*: A budapesti ivóvíz kérdéséhez. 6. füz. 162—171 l. 4. *Lengyel Béla*: Ásványvíz elemzések. A hercules-fürdői Szapáry-, Erzsébet-, Lajos- és Herkules-források vizei, továbbá a nagyváradai Felix-fürdő újabban megnyitott artézi kutjának vize. 7. füz. 190—194 l. 5. *Szilasi Jakab*: A Balaton víz chemiai elemzése. 7. füz. 200—202 l. 6. *Dr. Asbóth János*: Új módszer a keményítő quantitativ meghatározására 7 füz. 203—210 l. 7. *Scherfel W. Aurél*: A szepes-tótfalvi Badányi-forrás vizének vegyelemzése 8—9 füz. 130—232 l. 8. *Dr. Molnár János*: A „Szántói savanyúvíz“-nek új vegyelemzése. 8—9 füz. 247 l. 9. *Dr. Solymosi Lajos*: A szejkei „Borvíz“ chemiai elemzése. 8—9 füz. 248—249 l. 10. *Dr. Hankó Vilmos*: A bodoki hideg savanyú ásványvizek chemiai elemzése. 8—9 füz. 250—252 l. II. A m. tud. akadémia Értesítője. XXI. évf. (1887). *Wartha Vincze*: Az ivóvíz kérdéséről (Kivonat). 3. sz. 51—54 l.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. IV. Band 1. *Dr. Alexander v. Asbóth*: Über eine allgemeinere Anwendung der Kjeldahl'schen Methode der Stickstoff Bestimmung. 10—17 l. 2. *A. Grittner und J. Szilasi*: Bestimmung des Harzes in Seifen und Fetten. 80—90 l. 3. *M. Balló*: Zur Wasserfrage der Hauptstadt Budapest. 197—213 l. 4. *Dr. Karl von Than*: Chemische Analyse des Felső-Alaper Mineralwassers. 233—239 l.

Földtani Közlöny. XVII. köt. (1887). 1. Magyarország konyhasós vizei. A magyarhoni földtani társulat megbízásából megvizsgálta és leírta *Dr. Fischer Samu*. 377—448 l. *Ugyanez* németül. 449—528 l. 2. *Petrik Lajos*: A magyarországi porcellánföldről, különös tekintettel a Riolit-Kaolinokra. 1—16 l.

Vegyteni Lapok. V. köt. (1887). 1. *Fabinyi Rudolf*: Besztercze-Naszódmegyei kaolin. 1—9 l. 2. *Koch Ferencz*: Budapest környékéről való alakatlan ásványok vegyi elemzése. 9—11 l.

Jahrbuch des Siebenbürgischen Karpathen-Vereins. VII. Jahrgang. (1887). *K. Jüngling*: Das Trinkwasser der Umgebung von Kronstadt nach seiner Bedeutung für die Gesundheit und seiner chemischen Zusammensetzung. 12—24 l.

Verhandlungen und Mittheilungen des Siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften in Hermannstadt. XXXVII. Jahrgang. *Dr. Karl Jahn*: Analyse einiger Siebenbürger Weine. 141—142 l.

c) Alkalmazott vegytan.

A m. tud. akadémia kiadványai. I. Matematikai és természettudományi Értesítő. V. köt. 18⁸⁶/₈₇. 1. *Horváth Géza*: A gubacskepző levéltetvek mérges váladékáról. 5 füz. 130 136 l. 2. *Liebermann Leó*: Az állati dextránról. 6. füz. 176 179 l.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. IV. Band. 1. *Dr. Leo Liebermann*: Embryo-chemische Untersuchungen. I. Vorarbeiten. Ueber einige weniger bekannte Bestandtheile des Eies. (Hühnereies) II. Die chemische Untersuchung der Keimscheibe. 66 77 l. 2. *Dr. Julius Donáth*: Das Schicksal des Morphioms im Organismus. 118—138 l. Anhang. I. Zur Kenntniss des Dehydromorphins (Oxydimorphin) 138—141 l. II. Zwei Morphinreaction. 141—142 l. 3. *Dr. Paul Plósz*: Mittheilungen aus dem Institute für physiologische und pathologische Chemie der k. Universität zu Budapest I. *Dr. I. Geiger*: Ueber die chemischen Eigenschaften der in den Nieren und deren Sekreten vorkommenden cylinderförmigen Gebilde. II. *Siegmund Pollák und Ludwig Török*: Ueber die Entstehung der homogenen Horneylinder und Cylinderide. III. Prof. *Dr. Paul Plósz*: Ueber den Ursprung des Uromelanins. 147—156 l.

Természettudományi Közlöny. Budapest. XIX. köt. (1887). 1. *Wartha Vince*: A műbor és a bor hamisítás kérdése. 22—29 l. 2. *Dr. Weiszberg Zsigmond*: A legújabb divatú mérég. 76 70 l. 3. *Szilasi Jakab*: Az erjedésről. 359—375 l. 4. *Dr. Kosutány Timás*: A szeszfőzés történetéről. 482—494 l.

Vegytani Lapok. V. köt. (1887). *Dr. Hintz György*: A legutóbbi években feltűnt gyógyszerek újdonságokról. 12—16 l.

D) Ásvány-, föld-, kőzet- és őslénytán.

a) Ásványtan.

A m. tud. akadémia kiadványai. Matematikai és természettudományi Értesítő. V. köt. *Krenner József*: Az Akanthit és a természetes ezüstkéneg. 137—141 l. *Franzenau Ágoston*: Vizsgálatok a seissi havas datolith szögértékeinek állandóságáról. (V. tábla). 233 l.

Földtani Közlöny. 1887. XVII. köt. *Dr. Szabó József*: Branchvillei spodumen az ő elváltozásával, és quarcz az ő folyadék-zárványával,

145—155 l. *Cseh Lajos*: Kalinkán előforduló ásványok, azok képződése és termő helye. 162—163 l. *Gesell Sándor*: Antimonérczbányászat Király-Lubellán Liptó megyében. 164—165 l. *Dr. Krenner Sándor*: Svédországi szintelen sphalerit és pseudobrookit egy új lelethelye. 224 l. *Zimányi Károly*: Amerikai anglesit és salzburgi epidot. 224—225 l. *Petrik Lajos*: A magyarországi porcellánföldről, különös tekintettel a rhyolit-kaolinokra. 225 l. *Noth Gyula*: A Horváth-Szlavonországban és a Muraközön előforduló hegyi kátrányról és kőolajról. 316—329 l. *Dr. Fischer Samu*: Magyarország konyhasós vizei. (Egy térképpel). 377—448 l. *Schmidt Sándor*: A szerbiai Cinnober. (V—VI táblával). 531—545 l.

A m. kir. földtani intézet kiadványai. *Petrik Lajos*: A magyarországi porcellánföldről, különös tekintettel a riolit-kaolinokra. 1—16 l.

Természettudományi Közlöny. 1887. XIX. köt. *Schmidt Sándor*: A magyar tudományról. 153—177 l. *Krenner J.*: A tigrisszem. 182—183 l.

Vegyteni Lapok. 1887. V. köt. *Fabinyi Rudolf*: Beszterce-Naszód megyei kaolin. 1—9 l. *Koch Ferencz*: Budapest környékéről való alaktalan ásványok vegyi elemzése. 9—11 l.

Orvos-természettudományi Értesítő. Természettud. szak. 1887. IX. köt. *Dr. Herlich Ferencz*: Egy új ércelőfordulásról a Gyalu-Bradulujon, Szt.-Lászlótól Ny.-ra. 215—217 l. *Dr. Benhő Gábor*: Ásványtani közlemények Erdélyből. 217—220 l.

Iskolai Értesítő. *Medgyesi Béla*: A konyhasórol. Csiksomlyói kath. főgymn. 3—13 l.

b) Földtan.

A m. kir. tud. akadémia kiadványai. Értekezések a természettudományok köréből. XVII köt. 1887. *Dr. Szabó József*: Göd környéke forrásainak geológiai s hydrográfiai viszonyai. (1 térkép és 5 fametszet). 1 sz. 1—44 l. *Dr. Koch Antal*: A brassói hegység földtani szerkezetéről és talajvíz viszonyairól. (Egy tábla szelvényekkel). 3. sz. 1—19 l. Matematikai és természettudományi Értesítő. V. köt. *Téglás Gábor*: Újabb barlangok az erdélyrészi Érczhegység délkeleti övéből. 180—186 l.

Természettudományi Közlöny. 1887. XIX. köt. *Dr. Sztierényi*

Hugó: Európa szárazföldjének alakulása. 203—213 l. *Hazay Gyula*: A „József Főherceg barlang“ a Biharban. 233—247 l.

A m. kir. földtani intézet évi jelentése 1886-ról. *Dr. Hofmann Károly*: Jelentés az 1886. év nyarán Szolnok-Dobokamegye ÉNy-i részében végzett földtani részletes felvételekről. 39—47 l. *Dr. Koch Antal*: Jelentés a Kolozsvártól D-re eső területen az 1886. év nyarán végzett földtani részletes felvételről. (I. táblával). 48—79 l. *Dr. Pethő Gyula*: Boros-Jenő, Apatelekek, Buttyin és Beél környékének geológiai viszonyai a Fehér-Körös völgyében. 80—98 l. *Lóczy Lajos*: Jelentés az 1886. év nyarán Arad-, Csanád- és Temesmegyékben eszközölt földtani részletes felvételekről 99—116 l. *Böckh János*: Adatok a Bozovicstól ÉNy.-ra emelkedő hegység geológiai ismeretéhez. 117—144 l. *Telegdi Roth Lajos*: Stajerlak DK-i és részben K-i környéke 145—163 l. *Gesell Sándor*: A körmöczi ércbányaterület bányageológiai felvétele. 164—172 l. *Dr. Schafarzik Ferencz*: Útazási jegyzetek a Kaukaszról. 173—196 l.

Földtani Közlöny. 1887. XVII. köt. *Inkey Béla*: A Földtan a budapesti 1885-ki országos kiállításon. 1—12 l. *Péck Antal*: A földkéreg mozgásainak megfigyelésére bányászati célokból tett legújabb kísérletekről 24—28 l. *Zsigmondy Vilmos*: Az avalai higanybánya Szerbiában. 156—161 l. *Musketov V. I.*: A turáni vagy aral-kaszpiai medence geológiai viszonyairól. (II. tábla). 166—183 l. *Themák Ede*: A délmagyarországi homoksvatag. (III. tábla). 183—191 l. *Dr. Deckert Emil* után *Farkas R.*: Az Egyesült Államok geológiai gyűjteményei. 201—202 l. *Franzenau Ágoston*: Adat Budapest általajának ismeretéhez. 226 l. *Dr. Roth Samu*: A magas Tátra éjszaki oldalának hajdani jégárai. 227—229 l. *Dr. Szabó József*: A németországi „Dreikanterek.“ 230—231 l. *Halaváts Gyula*: A szentesi artézi kút. 231—232 l.

A pozsonyi természettudományi és orvosi egylet közleményei. Új folyam. 6. füzet. 1884—1886. *Dr. Ferdinand Celler*: Hochgebirge und Gletscher. 127—156 l.

A magyar orvosok és természetvizsgálók Buziás-Temesvárott megtartott XXIII. vándorgyűlésének emlékműve. *Halaváts Gyula*: Temes megye földtani viszonyai. 3—28 l.

Jahrbuch des siebenbürgischen Karpathen-Vereins. Hermannstadt. VI. Jahrg. 1886. *Dr. Friebrich Kraus*: Zur Untersuchung der Homorod-Almáscher Höhlen. 65—86 l. *E. A. Bielz*: Zweiter Nachtrag

zu meinen Beiträgen zur Höhlenkunde Siebenbürgens. 171—178 l. VII. Jahrg. 1887. *Friedrich Abraham*: Die Höhlen bei Ober-Comana, ein Beitrag zur Höhlenkunde Siebenbürgens. 50—53. l

Orvos-természettudományi Értesítő. Természettud. szak. 1887. IX. köt. *Dr. Primics György*: A vádvolgyi Gyalu-Urszuluj aranybányaterület geologiai és bányageologiai viszonyai. (VIII. tábla). 205—214 l.

Iskolai Értesítő. *Simsa Fornél*: A geologia tanításának okszerű kezelése középiskoláinkban. Munkácsi áll. algymn. 3—8 l.

c) Közettan.

Földtani Közlöny. 1887. XVII. köt. *Semsey Andor*: A magyar nemzeti muzeum meteorit gyűjteménye. 191—200 l.

Orvos-természettudományi Értesítő. Természettud. szak. 1887. IX. köt. *Dr. Primics György*: Jelentés az erdélyi muzeum-egyet megbízásából a Prelukai kristályos palatömegben stb. eszközölt kőzet és ásványgyűjtő kirándulásaim eredményéről. 122—124 l. *Dr. Koch Antal*: Az erdélyi muzeum meteorit gyűjteményének újabb gyarapodása 220 l.

d) Őslénytan.

Orvos-természettudományi Értesítő. Természettudományi szak. 1887. IX. köt. *Dr. Koch Antal*: Erdély felső terciér üledékeinek echinidjei. (V. tábla). 129—146 l.

Földtani Közlöny. 1887. XVII. köt. *Pocta Fülöp*: Magyarország néhány kőzetében előforduló spongiatűkről. (I. tábla). 12—19 l. *T'glás Gábor*: Hazánk délvidékének két új csontbarlangja. 19—23 l. *Hantken Miksa*: Tinnyea Vásárhelyii, egy új csiganem és új faj a congeriarétegből. (IV. tábla) 313—315 l.

A m. kir. Földtani Intézet évkönyve. *Dr. Staub Móríc*: A Zsilvölgy aquitankorú flórája. VII. köt. 6. füz. 209—424 l. (XVIII—XLIV. táblával). *Dr. Felix János*: Magyarország fosszil fái. VIII. köt. 5. füz. 139—156 l. (Két fotolitogr. táblával).

A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1886-ról. *Dr. Staub Móríc*: A m. kir. Földtani Intézet fitopaeontologiai gyűjteményének szaporodása az 1886. év folyamán. 197—211 l.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Un-

garn. IV. Bd. (Juni 1885—Juni 1886). *Gábriel Téglás*: Neue Knochenhöhle bei Petros (Hunyader Comitat). 157—160 l.

Természettudományi Füzetek. A délmagyarországi természettud. társulat Közlönye. 1886. X. köt. A délm. term. tud. társulat paleontologiai gyűjteménye. 195—204 l.

E) Növénytan.

A m. tud. akadémia kiadványai. Értekezések a természettudományok köréből. 1887. XVII. köt. *Dr. Dietz Sándor*: A Sparganum Tourn. és Typha Tourn. virág és termés fejlődése. (8 rajzlappal). 2. sz. 1—88 l. Matematikai és természettudományi Értesítő. V. köt. *Dr. Dietz Sándor*: A növények talajtálló irányának okairól 244—246 l.

Természettudományi Közlöny. 1887. XIX. köt. *Dr. Horváth Géza*: Az amerikai szőlők kérdése. 129—138 l. —z—a: Honnan terjedt el a kukoricza hazánkban? 179—181 l. *Páter Béla*: A papirosról. 213—217 l. *Dr. Bikfai Károly*: Az ehető gombák tápláló értékéről. 221—222 l. *Lendl Adolf*: Virágok és rovarok. 273—283, 313—327 l. *Pilch Ágoston*: Még valami a papirosról. 296—297 l. *Schilberszky Károly*: Az árpa levélfolt betegségéről. 344—346 l. *Szilasi Jakab*: Az erjedésről. 359—375 l. *Schilberszky Károly*: Mesterséges beporozás és a növények rokonsága. 425—426 l. *Páter Béla*: A lombhullásról. 449—456 l.

Magyar Növénytani Lapok. Szerk. és kiad. *Kanitz Ágost*. 1887. XI. évf. *Dr. Simonkai Lajos*: *Tilia Haynaldiana* Simk. s tiz-szirmú Hársfáink. 1—4 l. *Dr. Olav Johan-Olsen* és *Dr. Istvánffy Gyula*: A tökéletesb penészek váladéktartói. 4—18 l. *Janka Viktor*: *Hordeum jubatum* L. Magyarországon. 18—19 l. A. W. Eichler. 33—43 l. *Brassai Sámuel*: A Brassai-Kovács-féle „Új magyar fűvészkönyvből“ (1858). III. Brassai Samu: A nemek leírása. 50—83, 98—137 l. *Ifj. Jankó János*: Adatok Fiume florájának ismeretéhez. 138—144 l. *Dr. Simonkai Lajos*: Aradmegye három érdekessége (*Ilex Aquifolium* L.; *Quercus Jahnii* Simk.; *Epilobium Gejnae* Simk.) 146—149 l. *Richter Aladár*: Két kirándulás Gömörben. 162—170 l.

Orvos-természettudományi Értesítő. Természettud. szak. 1887. IX. köt. *Dr. Demeter Károly*: Új adatok hazánk mohflorájához. 318—322 l.

A pozsonyi természettudományi és orvosi egylet közleményei. Új folyam. 5. füzet. 1881—1883. *Dr. Sigmund Schiller*: Materialien zu einer Flora des Presburger Comitatus. 84—131 l. 6. füzet 1884—1886. *I. A. Bäumler*: Beiträge zur Cryptogamenflora des Presburger Comitatus. 66—122 l. *H. Sabransky*: Ueber eine neue Brombeere der kleinen Karpathen. 123—126 l.

A magyar orvosok és természetvizsgálók Buziás-Temesvárott megtartott XXIII. vándorgyűlésének emlékműve, Temesvár. 1886. *Dr. Borbás Vincze*: Temesmegye vegetációja. 29—109 l. *Dr. Staub Móricz*: A vegetáció kifejlődése Délmagyarországon. 110—123 l.

Jahrbuch des siebenbürgischen Karpathen-Vereins. Hermannstadt. VI. Jahrg. 1886. *Julius Römer*: Das Edelweiss. 1—15 l. VII. Jahrg. 1887. *J. Römer*: Die Alpenrose. 39—49 l.

A magyarországi Kárpát-egyesület évkönyve. XIV. évf. 1887. *Dr. Staub Móricz*: A vegetáció kifejlődésének időpontjai Magyarország éjszaki felföldjén. III. folytatása és vége. 153—179 l.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. IV. Bd. (Juni 1885—Juni 1886). *Alexander Dietz*: Die Blüten- und Fruchtwicklung bei den Gattungen Sparganium und Typha. 148—150 l.

Természettudományi Füzetek. A délmagyarországi természettud. társulat Közlönye. 1886. X. köt. *Hanusz István*: A paratölgy. 171—179 l.

Erdészeti Lapok. Szerkeszti *Bedő Albert*. Budapest. 1887. XXVI. évf. *Dr. Simonkai Lajos*: Új alakok hazai tölgyfajaink közt. 30—47 l. *Rejtő Adolf*: Gubacsok a selmeczi erdészeti akadémia gyűjteményében 48—54 l. *P.*: Az amerikai diófa (*Juglans nigra*) mint erdei fanem. 69—72 l. *Borbás Vincze*: Késő tölgy (*Quercus tardiflora* Ischern). 85—86 l. *Penti Albert*: Torzágképződés a hamvas égeren és a jegenye fenyőn. 86—88 l. *Divald Bélo*: Élődsi nyirfa. 88 l. *Kon.*: Kettős csúshajtás. 88—89 l. *Borbás Vincze*: A rezgő nyárfának másodizbeli virágzása. 91 l. *D Fax N.* után *Mázóczi*: Az európai erdei fák eredetéről. 152—161, 226—233 l. *Péchy Dezső*: A Nyárárdmenti berki erdők szilfája. 161—165 l. *Kon.*: A lombhullásról. 169 l. *T.* Az élő növények, különösen az idősebb fenyő s tölgy víztartalmának ingadozásairól, valamint a nyers fenyő s tölgykéregben évszakonként elő-

forduló viztartalom. 170—176 l. *Kon.*: A növények kiszáradási képessége. 182—184 l. *Forbás Vincze*: Ikergubacs. 184—185 l. *Ugyanaz*: Regi nevű új *Cytisus* bokor. 186 l. *I. L. a.*: Az erdei fenyő (*Pinus sylvestris*) himpor hamujának vegyi alkotrészei. 189 l. *Belházy Senő*: Az erdei fák hőmérséklete, viszonyítva a levegő és a talaj melegéhez. 195—215 l. *Dr. Forbás Vincze*: Néhány fűzbokor másodvirágzásáról. 233—238 l. *B. V.*: A *Syringa Josikaea* Jaqu. fil. magyarföldi (endemis) orgonafa sorsa. 251—252 l. *B. V.*: Új boróka bokor hazánkban. (*Juniperus Kanitzii*). 252—253 l. *Bon.*: A szénsav felvétele a levelek által. 261 l. *Kon.*: Mérges növényiszőrök 263 l. *Dr. Simonkai Lajos*: A magyar tölgyfák fajtái és azok jellemvonásai. 282—296, 411—418 l. *L-y.*: Adatok az élvezhető gombák ismeretéhez. 314—315 l. *Borbás Vincze*: Balanographiai magyarázatok. 348—355 l. Makgubacsok. 363—365 l. *Borbás Vincze*: Rákosi fűz (*Salix Rákosina* Borb.) 365—366 l. *P. D.*: A kutyafáról. 496—497 l. *Korbás Vincze*: A *Quercus* Csatói. 506—509 l. *Flatt Károly*: A *Syringa Josikaea* Jacq. fil. faji önállóságáról. 568—581 l. *Lnk.*: A tölgyemakk csirázó képességének megvizsgálása. 581—582 l. *Lnk.*: *Rhus vernicifera* L. 582—583 l. *P. D.*: Új Guinea villamos fájáról. 583—585 l. *I.*: A kor befolyása a bükkfa minőségére. 601—602 l. *Lnk.*: A fehér nyár galyhullatásáról. 602—603 l. *Lnk.*: Az áfonya vegyi összetétele. 605—606 l. *Kallina Károly*: A gödöllői kir. kastélykert gymnocladusai. 655—657 l. *Borbás Vincze*: *Abies* (*Picea*) Omorika. 660—662 l. *G. L.*: Az erdők befolyása a földrengésre. 663—664 l. *I.*: Luczfenyő bujtvány. 674—675 l. *Borbás Vincze*: A dió ferdeségei. 675—678 l. *U. a.*: A *Quercus* Feketei Simk. tetőrügyének a makkcsészével való összeforradása. 678—679 l. *U. a.*: A *Quercus Széchenyiana* és rokonsága. 679—680 l. *U. a.*: Az óriás futóka (*Procerus gigas*) Szerémségben. 681 l. *Borbás Vincze*: A magyar Nagy-Alföld tölgyei. 710—743 l. *T.*: A luczfenyő korának befolyása ezen fa magtermésére. 761—768 l. *G. L.*: A platánok betegsége (*Discula platani*). 768—770 l. *Borbás Vincze*: Biológiai fajta tölgyek. 780—782 l. *U. a.*: A tölgyek makkcsészéjének morphológiai értéke. 878—880 l. *Fekete Lajos*: Egy serdülő *Sequoia* (*Wellingtonia*) gygantea Endl. hazánkban. 896—899 l. *Borbás Vincze*: Taraczkoló tölgy (*Quercus stolonifera* Lapeyr). 899—901 l. *Dr. Borbás Vincze*: Európa nagyobb pikkelyes tölgyeinek összeállítása. 929—944 l. *S. K.*: Az ákác gombájáról. 980—982 l. *Michalus Sándor*: A *Syringa Josikaea* előjövételéről. 982—983 l.

Kertészeti Lapok. Szerkeszti *Benes János*. Budapest. 1887.
 II. évf. *Mina lobata* de la Llave et Lex. 20 l. *Primula obconica*. 21 l. *Senecio elegans pomponicus*. 21 l. *Phlox Drummondii* alba. 22 l. *Humulus Japonicus*. 22 l. Pagot-dinnye. 22 l. *Veronica Andersoni* variegata. 23 l. *Calla aethiopica*. 23 l. A növények egy új ellensége (*Helicobasidium purpureum*, Pat.) 28 l. *Anthurium* Archiduc Joseph N. E. Brown. 29 l. *Dr. Fialowsky Lajos*: Az alsuthi pálmaház. 59—64 l. *Band Henrik*: Az Aroideák tenyésztése, szaporítása és használata. 68—71, 95—97 l. *Viola cornuta* L. var. *perfection*. 79—80 l. *B. I.*: Coniferák, Toboztermők. 98—101 l. *Schilberszky Károly*: A cseresnyefának újabban felismert levéltettségéről (*Guomonia erythrostoma* Fuckel). 103—104 l. *Syringa japonica*. 109 l. *Schilberszky Károly*: Némely tűlevelű fáról. 122—123 l. *Cypripedium Haynaldianum*. 131 l. *Impatiens Hawkeri* w. Bull. 132 l. *Freesia odorata xantophilla*. 132 l. *Schizocasia Reginiere* L. Lind. et Em. Rod. 133 l. Japáni fa újdonságok. 133—134 l. *Dr. Burgerstein Adolf*: A növények vizsüksége és az elszáradás természetes ellenszerei. 179—182 l. *B. I.*: *Catasetum Bungei* N. S. Br. 184 l. Három szép *Cypripedium*. 191—192 l. *Chrysanthemum indicum* Fabian de Mediana. 200—201 l. *Thümen F.*: Kinővések a káposztafélék gyökerein. I. A káposztafélék gyökér-sömöre. 213—215 l. *Spiegel Soma*: Egyes növények eredete. 219—220 l. *Phrynum variegatum*. 221 l. *Rhamnus frangula*. 221 l. *Kallina Károly*. A gödöllői kir. kastélykert gymnocladusai. 260—261 l. *Mühle Vilmos*: *Imantophillum* (Hook) *Clivia* (Lindl.) 268 l. *Ugyanaz*: *Leontius Leonurus* 268 l. *Borbás Vincze*: A dió ferdeségei. 271 l. *Ilsemann K.*: *Acer platanoides quadricolor* hort. Zoesch. 276 l. *Ugyanaz*: *Spirea bracteata* Zabel. 276 l. *Ugyanaz*: *Sorbus Aria lutescens* hort. 277 l. *I. K.*: *Lonicera sempervirens fuchsoides* hort. 277 l. *E. A. Carriere*: *Ilex camelliaefolia*. 277 l. *Reimers T.*: *Disa grandiflora*. 381—382 l. *Ilsemann Keresztély*: A szomorú barackfa. 282—283 l. *Dr. D. S.*: Virágzó *Cycas circinnalis* L. 295 l. Új Bouvardiák. 296 l. *Brahea nitida*. 297 l. *Fourcroya Roezlii*. 297 l. *Fritillaria Raddeana* Rgl. n. sp. 297 l. A platánok betegsége (*Discula platani*). 302 l. *Spiegel S.*: A futó növényekről. 316—318 l. *B-s.*: A *Syringa Josikaea* Jacq. fil. faji önállósága. 324—325 l. Új *Streptocarpus* Lindl. 326 l. Új *Abutilonok*. 327 l.

Gazdasági Lapok. Budapest. 1887. XXXIX. évf. *Schilberszky Károly*: A dohánynak egy újabban felismert betegségéről. 78—79 l.

Gruner Lajos: A svéd erdei fenyőről. 79 - 80 l. *Ifj. Tavaszy Antal*: A diófa. 91 l. *Schilberszky Károly*: Az árpa levélfolt betegségeiről. 212—213, 442—443 l. *T. A*: A sövényrózsa (*Rosa rubiginosa*). 224 l. *Ericksohn Jakab*: Az árpalevél foltbetegségéről. 297 l.

Iskolai Értesítők. *Fialowski Lajos*: A növénytan tanításához szükséges anyagnak megszerzése. Budapesti V. ker. kir. kath. főgymn. 3—13 l. *Heintz Rudolf*: Einige Bewegungserscheinungen im Pflanzenreich. Szászsebesi ág. ev. algymn. 3—14 l.

Önállóan. *Dr. Simonkai Lajos*: Erdély edényes florájának helyesbített foglalata (Enumeratio Florae Transilvanicae vesiculosae critica). Budapest. 1886. Kiadja a természettudományi társulat. XLIX. 678 l. Ára 5 frt. *Hanusz István*: Képek a növényvilágból. Léva. 1887. Kiadja Nyitrai és társa könyvkereskedése. 8 r. V. és 381 l. *Dr. Dékány Rafael*: Növény- és állattan. Budapest. 1887. Singer és Wolfner kiadása. 8 r. 251 l. Ára 1 frt 20 kr.

F) Állattan.

A m. tud. akadémia kiadványai. Értekezések a természettudományok köréből. XVI. kötet. 1886 *Dr. Daday Jenő*: Új adatok Erdély denevér-faunájának ismeretéhez. (1 rajzlappal). 7. sz. 1—46 l. Matematikai és természettudományi Értesítő. V. kötet. *Dr. Ónodi A. D.*: 1. Újabb adatok a bolygó idegcsoport (n vagus) ismeretéhez. 6—8 l. 2. Adatok a sugárdúc (ganglion ciliare) ismeretéhez. 8—10 l. *Dr. Perényi József*: A blastoporus állandó megmaradása a békaféléknél. 11—15 l. *Dr. Perényi József*: Adatok a gerinczhúr és a gerinczhúr körül fekvő képződmények fejlődéséhez a *Torpedo marmorata*-nál (*Torpedo Galvanii* Risso) I—IV. tábla. 25—44 l. *Dr. Örley László*: A magyarországi piócák faunája. 125—126 l. *Lendl Adolf*: A magyarországi *Tetragnatha*-félékről. 127—128 l. *Horváth Géza*: A gubacs képző levéltetvek mézgás váladékáról. 130—136 l. *Thanhoffer Lajos*: A központi idegrendszer szerkezetéhez. 172—175 l. *Liebermann Leó*: Az állati dextránról. 176—179 l.

Természetrajzi Füzetek. Kiadja a magyar nemzeti múzeum. 1887. XI. köt. I. füz. *Kocyan Antal*: A magas Tátra északi oldalán élő emlősök. 1—11 l. (Die Säugethiere der Nord Tátra. 41—50 l.) *Mocsáry Sándor*: *Studia synonymica*. 12—20 l. *Friese H.*: *Species aliquot novae generis Andrena* Fabr. 21—26 l. *Kuthy Dezső*:

Trachyploeus Frivaldszkyi, species coleopterorum nova e familia Curculionidarum. 27 l. *Mocsáry Sándor*: Species tres novae generis Adium Fabr. 28—29 l. *Lendl Adolf*: A Trochosa infernalis (párzásáról és párzási szerveiről. (I—II. tábla). 30—40 l. (Ueber Begattung und die Copulationsorgane von Trochosa infernalis Motsch Taf. I—II. 51—57).

Természettudományi Közlöny. 1887. XIX. kötet. *Hermann Ottó*: A magyar halászéletről. 1—22 l. *Dr. Örley László*: A tenger mélységeinek életéről. 106—129 l. *P. I.*: Meddig élnek a hangyák? 182 l. *Paszlavszky József*: A szarvasok a népek háztartásában. 217—220 l. *Sz. B.*: A cset uszásához szükséges erő. 221 l. *Lendl Adolf*: A virágok és a rovarok. 273—283, 313—327 l. *Dr. Lovassy Sándor*: Ragadozó madaraink magyar elnevezései. 283—290, 327—335 l. *Firbás Nándor*: A viperák fogságban. 384—386 l. *Dr. Örley László*: Hadi hajó az állattan szolgálatában. 386—388 l. *Chernel István*: A hön madártan történetéből. 415—418, 456—460 l. *P. I.*: Az angolna szívóssága. 418 l. *Hermann Ottó*: A szarvas vipera élete a fogságban. 418—321 l. *P. I.*: A vakandok élestára. 421 l. *Demeter Károly*: Véres tó Maros-Szt.-Györgyön. 466. l. *D. I.*; Az átídomulásról. 460—465, 494—500 l.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. IV. Bd. (Juni 1785—Juni 1886). *Dr. Ladislaus Örley*: Die Revision und die Verbreitung der palaearktischen Terricolen. 7—8 l. *Dr. Ludwig Karpelles*: Eine interessante neue Milbe (Tarsonemus inlectus n sp.) (Tafel I.) 45—61 l. *I. Pungur*: Beiträge zur Naturgeschichte einer wenig bekannten Laubheuschreckenart (Taf. II. III.) 78—85 l. *Adolf Lendl*: Ueber die morphologische Bedeutung der Gliedmassen bei den Spinnen. 95—100 l. *Zoltan v. Roboz*: Beiträge zur Kenntniss der Gregarinen. 146—147 l. *Josef Perényi*: Beiträge zur Entwicklung der Chorda dorsalis und der perichordalen Gebilde bei Torpedo marmorata. 214—216.

Kertészeti Lapok, Budapest. 1887. II. évf. Gyümölcsfáink és növényeink ellenségei. (I.) 188—190 l. (II.) 216—117 l. *Thümen F.*: Kinövésék a káposztafélék gyökerein. II. A káposztafélék gyökérgubacsai 215—216 l.

Orvos természettudományi Értesítő. Természettudományi szak. 1887. IX. köt. *Dr. Székely Bendegúz*: A Pulmonatumok talp-

mirigye. (I—III. tábla). 7—34 l. *Dr. Entz Géza*: Adatok az Amoebák finomabb szervezetének ismeretéhez. 125—127 l. *Bálint Sándor*: Az *Epeira diademata* Cl. idegrendszerének boncz- és szövettana (VI. VII. tábla). 147—180 l.

A pozsonyi természettudományi és orvosi egylet közleményei. Új folyam. 5. füzet. 1881—1883. *Jos. L. Holu'gy*: Die Reptilien im Zauberglauben der Slovaken in Nord-Ungarn. 65 78 l. *R. v. Kempelein*: Ueber einen Schmetterlingszwitler. 79—83 l. 6. füzet. 1884—1886. *Chernel István*: Madártani megfigyelések Pozsony vidékén 1885-ben 41—65 l.

Verhandlungen und Mittheilungen des siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften in Hermaunstadt. XXXVII. Jahrg. *E. Albert Bielz*: Die Erforschung der Käferfauna Siebenbürgens bis zum Schlusse des Jahres 1886. 27—114 l. *E. A. B.*: Siebenbürgens Fledermäuse. 143 l.

A magyar orvosok és természetvizsgálók Buziás Temesvárott megtartott XXIII. vándorgyűlésének emlékműve. *Dr. Tömösváry Ödön*: Délmagyarország állattani tekintetben. 124—165 l.

Jahrbuch des siebenbürgischen Karpathen-Vereins. VII. Jahrg. 1887. *Wilhelm Hausmann*: Tierleben und Streifzüge in unsern südlichen Karpathen. 15 38 l.

Erdészeti Lapok. Budapest. 1887 XXVI. évf *Lnk.*: A *Hylastes cunicularius* életmódja és irtása. 366—368 l. *I.*: Az ákácznak egyik ellensége (*Lecanium pyri*). 601 l. *Pr.*: Az erdei fülesbagoly mint ragadozó. 681—682 l. *Lnk.*: Hol telelnek át a Chermesek? 881 l.

Iskolai Értesítők. *Bartek Lajos*: Az emlősök rendszere, különös tekintettel a rendszer fogalmára és czéljára. Váczi kath. főgymn. 2—53 l. *Galamhos Áron*: A rovarok, életmódjuk és természeti ösztönük. Gyöngösi kath. gymn. 3—9 l. *Lasz Samu*: Szövő-fonó mesterek. Győri áll. főreálisk. 1—20 l. *Szekeless Fr. Ödön*: A rovargyűjtésről tanítványaimnak. Kassai kath. főgymn. 1—43 l. *Ungar György*: Über den Einfluss der Kunsttriebe bei den Thieren auf die Erhaltung und Wohlfahrt der Art. Segesvári ág. ev. főgymn. 5—31 l.

Önállóan. *Herman Ottó*: A magyar halászat könyve. Kiadja a k. m. természettudományi társulat. Budapest. 1887. 300 ábrával, 12 műlappal és 9 könyomatú táblával. 846 l. *Kozocsa Tivadar*: Állattan. Schubert Nándor és Károly természetrajzának hatodik magyar kiadása

nyomán elemi és felső népiskolai tanítók és tanárjelöltek, valamint a polgáriskolák igényeinek megfelelőleg 7-ik teljesen átdolgozott kiadás. Budapest 1387. Lampel Robert könyvkiadása. 8. r. XI. 772 és XII. 1. Ára 1 frt 60 kr. *Dr. Dékány Rafael*: Növény és állattan. A reáliskolák I. s a polgári, felsőbb leány-, gazdasági- és kereskedelmi iskolák alsóbb osztályai számára. Budapest. 1887. Singer és Wolfner kiadása. 8. r 251 l. Ára 1 frt 20 kr. *Dr. Entz Géza*: Tanulmányok a vég-lények köréből. Kiadja a természettud. társulat. I. rész. Bolti ára 5 frt. Társulati tagoknak 3 frt.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

1. Az Adulárnak egy új előfordulása a sz.-somlyói Magurán. Már az 1880-ik évben találtam volt a sz.-somlyói Magura szenthegyi részének egyik mély völgyében heverő kristályos-pala töredékek között egy csillámpala darabot, melyen egy tejfehérbe hajló ásvány kristályesoportja tünt fel előttem. A göréyek között, másodlagos helyen, heverő ásvány azonban ütött-kopott kinézésével nem igen indított akkor reflexióra. A f. év nyarán a Magura Somlyó-Csehi község határában emelkedő pokoltói részének alján, a hegy oldalairól nagy mennyiségben lemosott törmelék között, ismét találtam egy pala darabot, melynek üregét szép, üde, tejfehér kristályok töltik ki. Ez az ásvány is másodlagos helyén hevert s eddigi utánjárásommal még nem sikerült annak eredeti előfordulási viszonyaira találnom; a mennyiben azonban egészen bizonyosnak vehető, hogy a Magura kristályos palái között fordul elő a kérdéses ásvány, s mivel az alább közlendő vizsgálatok után typicus Adulárnak bizonyult az bé, szükségesnek vélem ez érdekes ásvány sz.-somlyói új termőhelyét addig is bevezetni az irodalomban, míg az előfordulási viszonyokról esetleg pontosabb adatokat szerezhetek. Nem tartózkodom különben már eleve sem azon föltevéstől, hogy valószínűleg a Magura kristályos paláinak ú. n. alsó gneisz öve lesz fészke az Adulárnak. Matyasovszky szerint az alsó gneisz övnek felismerése és pontosabb kilelölése némi nehézséggel jár, a mennyiben a csillámpala lassanként földpátot véve fel alakul át földpátszegény és csillámdús gneisszá s épen e viszonyra látszik mutatni a kérdéses Adulár előfordulása is.

A sz.-somlyói Magura Adulárja¹⁾ quarzerekkel váltakozó csillámpala lencseszerű üregének falait borítja. A fennött kurta oszlopok kristályalakja a legegyszerűbb és legszokottabb, mely ezen ásványon észlelhető, t. i. $\infty P. P\infty$ és oP combinatiója. Az oszlop lapok hosszrovatosak, a véglap sima s az orthodoma lapjai a combinatio haránt rovatait viselik.

¹⁾ Lásd az erd. muz.-egyl. ásvány gyűjteményében.